

Sygn. akt V U 184/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2020 r. w Legnicy

sprawy z wniosku R. R. (1)

przy udziale płatnika P. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania R. R. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 14 stycznia 2019 r.

znak (...)

- I. **zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 14 stycznia 2019 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż R. R. (1) podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 14 maja 2018 roku jako pracownik u płatnika składek P. K.,**
- II. **zasądza od strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawcy R. R. (1) kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Regina Stępień

Sygn. akt V U 184/19

UZASADNIENIE

Decyzją znak (...) z dnia 14 stycznia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że wnioskodawca R. R. (1) jako pracownik u płatnika składek P. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 14 maja 2018 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że przeprowadzona analiza zebranego w przedmiotowej sprawie materiału dowodowego stanowi podstawę do stwierdzenia, że z góry powziętym zamiarem zgłoszenia do ubezpieczeń wnioskodawcy jako pracownika zatrudnionego na umowę o pracę przez płatnika składek P. K., było osiągnięcie innego celu aniżeli ustalony w umowie. W ocenie organu rentowego wnioskodawca nie miał zamiaru świadczenia pracy jako

pracownik – kierowca – zaopatrzeniowiec, ale poprzez zawarcie umowy o pracę zmierzał do uzyskania tytułu do ubezpieczeń i dalej prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego. Zatem zdaniem ZUS bezspornie można uznać, że działania ww. stron miały na celu świadome osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu. W ocenie Zakładu oświadczenia woli złożone przez strony stanowią dokonanie pozornej czynności prawnej (art. 83 § 1 k.c.).

Od powyższej decyzji odwołanie złożył wnioskodawca R. R. (1), wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez ustalenie, że ubezpieczony podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu dla ubezpieczonego od dnia 14 maja 2018 r., w kwocie wyliczonej w oparciu o wynagrodzenie w wysokości 2.280 zł brutto, przysługujące mu na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 14 maja 2018 r. z prowadzącym działalność gospodarczą P. K.. Ubezpieczony wniósł także o zasądzenie na swoją rzecz od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że nie zgadza się z twierdzeniem organu, jakoby umowa z dnia 14 maja 2018 r. została zawarta dla pozoru albowiem strony zawarły umowę o pracę z rzeczywistym zamiarem jej realizowania. Wnioskodawca podniósł, że w ramach swoich obowiązków pracowniczych odpowiedzialny był za wykonywanie transportu zleconego przez pracodawcę, a także był odpowiedzialny za prowadzenie i wykonanie zaopatrzenia dla firmy. Wszystkie czynności umówione z pracodawcą były przez skarżącego rzetelnie i skrupulatnie wykonywane i to w zakresie i wymiarze ustalonym w umowie o pracę. Ubezpieczony podał, że w dniu zawarcia umowy o pracę był osobą stosunkowo zdrową, a jego celem było wykonywanie pracy zarobkowej a nie uzyskanie tytułu do ubezpieczenia społecznego i następnie ewentualnego zasiłku chorobowego. W dacie zawarcia umowy nie sądził, że jego stan zdrowia drastycznie się pogorszy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd ustalił:

W Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej płatnik składek P. K. figuruje jako przedsiębiorca, prowadzący działalność od 1 kwietnia 2017 r. pod nazwą (...) P. K.. Przeważającym przedmiotem tej działalności, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności, jest sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach.

Działalność płatnika składek polegała na prowadzeniu kilku sklepów wielobranżowych w formie dużych namiotów. Sklepy płatnika składek mieściły się w miejscowościach nadmorskich, m.in. w D. (w gminie K.), w S. i miały charakter sezonowy, funkcjonowały w okresie letnim od maja do września. Płatnik składek w okresie od maja 2018 r. do sierpnia 2018 r. zatrudnił ok. 10 osób, wśród których byli dostawcy, kierowcy i sprzedawcy.

Wnioskodawca R. R. (1) przed podjęciem zatrudnienia u płatnika składek pracował jako kierowca – zaopatrzeniowiec.

W dniu 15 maja 2018 r. płatnik składek P. K. i wnioskodawca R. R. (2) zawarli umowę o pracę na czas nieokreślony. Jako termin rozpoczęcia pracy wskazano 15 maja 2018 r. Wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku kierowca - zaopatrzeniowiec w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem 2.280 zł brutto miesięcznie. Strony ustaliły jako miejsce wykonywania pracy L..

Ubezpieczony wykonywał u płatnika składek pracę kierowcy samochodu dostawczego. Wnioskodawca jeździł wspólnie z płatnikiem składek z L. do S.. Tam miał miejsce załadunek towaru, w tym kontenerów z odzieżą. Rozliczaniem towaru zajmował się płatnik składek, wnioskodawca tylko prowadził samochód i pomagał w rozładunku i załadunku. Następnie wnioskodawca i płatnik składek jechali do m.in. D. i S., gdzie nocowali. W drodze powrotnej wnioskodawca i płatnik składek jechali najpierw do S. w celu zabrania do L. towaru, który płatnik składek dostarczał swoim odbiorcom w L.. Wnioskodawca podpisywał w L. listę obecności, znajdowała się ona w miejscu zamieszkania płatnika składek, tam też stał samochód. Płatnik składek nieformalnie dopłacał wnioskodawcy za dodatkowe godziny jazdy.

Wynagrodzenie wnioskodawcy było wypłacane w gotówce. Ubezpieczony potwierdzał odbiór wynagrodzenia na liście płac. Wnioskodawca nie miał wystawianych delegacji. Miał harmonogram wyjazdów, część z ich była rano a część po południu. Pracował od poniedziałku do soboty. Wnioskodawca nie przeszedł jako pracownik u płatnika składek szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy ani badań lekarskich.

W czerwcu 2018 r. wnioskodawca został zabrany przez karetkę z domu do szpitala, gdzie przebywał od 29 czerwca 2018 r. przez dwa tygodnie. W szpitalu stwierdzono u wnioskodawcy cukrzycę. Wyszedł ze szpitala z sepsą, która spowodowała u niego ślepotę lewego oka, miał zakrzepicę żył. Wnioskodawca pozostaje niezdolny do pracy od 29 czerwca 2018 r.

Wnioskodawca R. R. (1) został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od 14 maja 2018 r. jako pracownik u płatnika składek P. K.. Płatnik składek złożył za wnioskodawcę raport imienny ZUS RCA z wykazanim pełnym wymiarem czasu pracy oraz podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za miesiąc maj 2018 r. w kwocie 1.311,10 zł. Dokument ten został złożony w dniu 2 lipca 2018 r. Płatnik składek wypłacił wnioskodawcy wynagrodzenie za czas choroby za okres od 29 czerwca 2018 r. do 12 lipca 2018 r., następnie przekazał wypłatę zasiłku chorobowego, celem realizacji przez ZUS. Wnioskodawca przekazał do organu rentowego dokument zgłoszeniowy ZUS ZUA za wnioskodawcę w dniu 29 czerwca 2018 r., tj. w pierwszym dniu niezdolności do pracy i jednocześnie z ponad miesięcznym opóźnieniem.

Zgodnie z rozliczeniem konta płatnika składek z 4 stycznia 2019 r. płatnik składek zalega z opłacaniem składek ZUS za okres od kwietnia 2013 r. do listopada 2018 r.

Dowody: akta ubezpieczeniowe wnioskodawcy,

- zeznania świadka A. K., e-protokół z dnia 04.03.2020 r. 00:02:06 i nast. k. 32-32v.,

- wyjaśnienia wnioskodawcy, e-protokół z dnia 04.03.2020 r. 00:13:41 i nast. k. 32v.-33.

Sąd zważył:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Osoby będące pracownikami podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 1 ustawy). Osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ustawy). Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia (art. 36 ust. 1, 2 i 4 ustawy systemowej).

Stosownie do art. 13 pkt 1 cyt. ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

W rozpoznawanej sprawie sporna między stronami była przede wszystkim ważność umowy o pracę z dnia 15 maja 2018 r. zawartej pomiędzy płatnikiem składek P. K. a wnioskodawcą R. R. (1). Organ rentowy po przeprowadzeniu kontroli w przedmiocie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i podlegania tym ubezpieczeniom przyjął, że przedmiotowa umowa o pracę była pozorna, a tym samym nieważna, zaś strony działały tylko w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, wobec czego nie stanowi ona tytułu do objęcia wnioskodawcy obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego Sąd Okręgowy podzielił zarzuty wnioskodawcy, która wskazywał, że faktycznie wykonywał obowiązki wynikające z przedmiotowej umowy o pracę.

Zgodnie z treścią art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor. Stosowanie zaś do treści art. 22 § 1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2006 r. (II UK 164/05, PiZS 2006/9/33) fakt, że oświadczenia stron umowy zawierają określone w art. 22 k.p. formalne elementy umowy o pracę, nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli strony nie zamierzały osiągnąć skutków wynikających z umowy, w szczególności jeżeli nie doszło do podjęcia i wykonywania pracy, a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, umowa taka jest pozorna – art. 83 k.c. W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy stwierdził, iż podleganie ubezpieczeniu społecznemu wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę. Dokument w postaci umowy o pracę nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go, jako strony umowy, faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie (por. wyrok SN z dnia 19 października 2007 r., II UK 56/07, LEX nr 376433). Natomiast zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. (II UK 430/05) i 18 stycznia 2007 r. (II UK 110/06) cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu wykazał, że R. R. (1) wykonywał obowiązki wynikające z umowy o pracę, którą zawarł dnia 15 maja 2018 r. z płatnikiem składek P. K. na stanowisku kierowca-zaopatrzeniowca. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka A. K., której zeznania pokrywały się z twierdzeniami wnioskodawcy. Świadek A. K. pracowała u płatnika składek jako sprzedawca od 15 maja 2018 r. do 15 sierpnia 2018 r. Zeznała ona, że widziała na przełomie maja i czerwca 2018 r. wnioskodawcę 5-6 razy, gdy przyjeżdżał z płatnikiem składek i przywoził towar do sklepu wnioskodawcy w D.. Świadek A. K. zeznała również, że wnioskodawca i płatnik składek jeździli po towar z L. do S. a potem rozwozili ten towar do sklepów wnioskodawcy w nadmorskich miejscowościach a także, że było dla niej oczywiste, że wnioskodawca jest pracownikiem u płatnika składek. Zeznania świadka w pełni potwierdzają twierdzenia wnioskodawcy o charakterze i sposobie wykonywania pracy u płatnika składek. Sąd zatem uznał za wykazane twierdzenia wnioskodawcy, że faktycznie wykonywał on obowiązki kierowcy – zaopatrzeniowca, wyjeżdżał wraz z płatnikiem składek samochodem dostawczym z L. do S., gdzie pomagał w załadunku towaru, następnie zawoził towar do sezonowych sklepów płatnika składek w nadmorskich miejscowościach a w drodze powrotnej przewoził towar płatnika składek ze S. do L..

W świetle zeznań świadka A. K. nie są przekonujące argumenty organu rentowego, że gdyby wnioskodawca faktycznie został zatrudniony od 15 maja 2018 r. to miałby odpowiednią ilość czasu na wykonanie badań lekarskich oraz szkolenie BHP. W ocenie Sądu wiarygodne są twierdzenia wnioskodawcy, że płatnik składek potrzebował kierowcy „od zaraz” i nie rozmawiał z wnioskodawcą o badaniach lekarskich ani szkoleniu BHP. Okoliczność ta, podobnie jak fakt, że płatnik składek zalega z opłacaniem składek ZUS za okres od kwietnia 2013 r. do listopada 2018 r., a także nie zgłosił wnioskodawcy do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego przed powstaniem niezdolności wnioskodawcy do pracy, świadczą w ocenie Sądu o podejściu płatnika składek do wykonywania ustawowych obowiązków jako pracodawcy, nie przesądzają natomiast, że w rzeczywistości wnioskodawca nie wykonywał na rzecz płatnika składek pracy na stanowisku kierowcy-zaopatrzeniowca na podstawie umowy o pracę z dnia 15 maja 2018 r.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w pkt. I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.).